

ÚSTAV ARCHEOLOGICKÉ PAMÁTKOVÉ PÉČE BRNO, V. V. I.

PRAVĚK

SUPPLEMENTUM

24

Svazek I – Vyhodnocení
Volume I – Data evaluation

BRNO 2012

Dílo je výstupem grantového projektu Grantové agentury České republiky, registrační číslo 404/09/0618 - Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov-Mořice.

This work represents an outcome of a grant project of the Czech Science Foundation, reference number 404/09/0618, named „Pohřebiště z období zvoncovitých pohárů na trase dálnice D1 Vyškov-Mořice” (Funerary areas of the Bell Beaker Period on the D1 Vyškov – Mořice motorway).

Rediguje Miloš Čížmář

© Ústav archeologické památkové péče Brno, v.v.i.

ISBN 978-80-86399-84-3

ISSN1804-5731

PRAVĚK

SUPPLEMENTUM

24

ANDREA MATĚJÍČKOVÁ A PETR DVOŘÁK (EDS.)

AUTOŘI:

TATIANA BALUEVA, JANA BENEŠOVÁ, FRANTIŠEK BŮZEK, MILUŠE DOBISÍKOVÁ,
GABRIELA DRESLEROVÁ, EVA DROZDOVÁ, PETR DVOŘÁK, VOJTĚCH ERBAN, MAREK FIKRLE,
JAROSLAV FRÁNA, MIROSLAVA GREGEROVÁ, MARTIN HLOŽEK, MICHAL HORSÁK, JIŘÍ HOŠEK,
IVANA JAROŠOVÁ, VIKTOR KANICKÝ, MIROSLAV KRÁLÍK, RENÉ KYSELÝ, JANA LANGOVÁ,
MAREK LEČBYCH, ANDREA MATĚJÍČKOVÁ, MATTHIAS B. MERKL, LADISLAV NEJMAN,
HELENA NEJEZCHLEBOVÁ, MIROSLAVA NOVOTNÁ, PETRA OVESNÁ, DAVID PARMA, JAROSLAV PEŠKA,
LUBOMÍR PROKEŠ, ANTONÍN PŘICHYSTAL, ROSTISLAV RAJCHL, MICHAELA RAŠKOVÁ ZELINKOVÁ,
PAVLA RŮŽIČKOVÁ, VÁCLAV SMRČKA, DANIEL SOSNA, STANISLAV STUHLÍK, MIROSLAV ŠMÍD,
PETER TKÁČ, PETRA URBANOVÁ, MICHAELA VAŇHAROVÁ, ELIZAVETA VESELOVSKAYA,
DALIBOR VŠIANSKÝ, JAROSLAVA ZOCOVÁ

POHŘEBIŠTĚ Z OBDOBÍ ZVONCOVITÝCH POHÁRŮ NA TRASE
DÁLNICE D1 VYŠKOV - MOŘICE

FUNERARY AREAS OF THE BELL BEAKER PERIOD
ON THE D1 VYŠKOV - MOŘICE MOTORWAY

OBSAH - CONTENT

SWAZEK I - VYHODNOCENÍ VOLUME I - DATA EVALUATION

Úvod - Introduction	13
Andrea Matějčková	
Přírodní prostředí a struktura pravěkého osídlení regionu Vyškovska	21
Natural environment and settlement structure in the Vyškov region	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Stav výzkumu kultury se zvoncovitými poháry na Moravě	29
Bell Beaker Culture in Moravia - state of research	
Petr Dvořák - Andrea Matějčková	
HROBY, POHŘBY, STAVBY, CHRONOLOGIE - GRAVES, BURIALS, BUILDINGS, CHRONOLOGY	
Významná pohřebiště z období KZP na Moravě - jejich rozsah a struktura	41
Important burial grounds of the Bell Beaker period in Moravia - their size and structure	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Hroby s kruhovými žlábkami, vnitřní konstrukce v hrobových jámách a stará druhotná narušení hrobů na Moravě	49
Graves with circular ditches, inner constructions in graves and ancient disturbances of graves in Moravia	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Hroby a pohřby na pohřebišti Hoštice I	73
Graves and burials of the Hoštice I burial ground	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Astronomická orientace hrobů a pohřbů na pohřebištích Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovice VI	95
Astronomical orientation of graves and burials in burial grounds Hoštice I, Hoštice IV and Ivanovice VI	
Rostislav Rajchl – Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Tafonomický výzkum na pohřebišti Hoštice I	97
Taphonomical research of the Hoštice I burial ground	
Lubomír Prokeš	
Pohřebiště z období KZP v Ivanovicích VI a Hošticích IV	113
Burial grounds of the BB period from Ivanovice VI and Hoštice IV	
Peter Tkáč - Miroslav Šmíd - David Parma - Marek Lečbych - Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Nadzemní stavby v Hošticích I a Hošticích IV	127
Above-ground structures from Hoštice I and Hoštice IV	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	
Relativní chronologie období KZP na Moravě a pohřebiště Hoštice I	133
Relative chronology of the BB period in Moravia and the Hoštice I burial ground	
Andrea Matějčková – Petr Dvořák	
Extraterritoriální vztahy moravské skupiny KZP	147
Extraterritorial relationships of the Moravian Bell Beaker group	
Andrea Matějčková - Petr Dvořák	

Absolutní datování hrobů z období KZP z Hoštice I a ze Záhlinic I Absolute dating of the BB graves from Hoštice I and Záhlinice I Jaroslav Peška	153
KOVOVÉ ARTEFAKTY - METAL ARTEFACTS	
Předměty z drahých kovů z Hoštice I Artefacts made of precious metals from Hoštice I Stanislav Stuchlík	167
Archeologický kontext předmětů z drahých kovů na pohřebišti Hoštice I a na Moravě Archaeological context of artefacts made of precious metals at the Hoštice I burial ground and in Moravia Andrea Matějčíková - Petr Dvořák	177
Prvkové složení předmětů z drahých kovů z Hoštice I Elemental composition of precious metal artefacts from Hoštice I Jaroslav Frána - Marek Fikrle	187
Archeologický kontext měděných předmětů na pohřebištích Hoštice I a Ivanovice VI v kontextu KZP na Moravě Archaeological context of artefacts made of copper at the Hoštice I and Ivanovice VI burial grounds and in Moravia Andrea Matějčíková - Petr Dvořák	189
Analýzy obsahů příměsí v měděných artefaktech z Hoštice I Analyses of copper alloys artefacts from Hoštice I Jaroslav Frána - Marek Fikrle	211
Chemical composition of the copper finds from Hoštice I Matthias B. Merkl	217
Poznámky k technologii výroby a chemickému složení kovových předmětů z Hoštice I Remarks on the technology of the metal artefacts production from Hoštice I and their chemical composition Jiří Hošek	231
Mikroskopický průzkum povrchu kovových předmětů z Hoštice I Microscopic investigation of metal object surfaces from Hoštice I Miroslav Králík	235
KOSTĚNÉ ARTEFAKTY - BONE ARTEFACTS	
Kostěné artefakty z Hoštice I a Ivanovic VI v kontextu KZP na Moravě Archaeological context of bone artefacts at the Hoštice I and Ivanovice VI burial grounds and in Moravia Andrea Matějčíková - Petr Dvořák	253
Rekonstrukce možného využití knoflíků s V-vrtáním Reconstruction of possible use of V-perforated buttons Andrea Matějčíková - Petr Dvořák	269
Malakozoologické posouzení ulit plžů z Hoštice I Malacozoological examination of snails from Hoštice I Michal Horsák	271
Traseologická analýza industrie z tvrdých živočišných materiálů z Hoštice I Use-wear analysis of hard animal material industry from Hoštice I Michaela Rašková Zelinková	273
Histologická analýza kostěných knoflíků z Hoštice I Histological analysis of bone buttons from Hoštice I Petra Urbanová	281

KAMENNÉ ARTEFAKTY - STONE ARTEFACTS

- Kamenné artefakty z Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovic VI v kontextu KZP na Moravě** 285
Archaeological context of stone artefacts at the burial grounds Hoštice I, Ivanovice VI and in Moravia

Andrea Matějčková - Petr Dvořák

- Petroarcheologický výzkum kamenné industrie z Hoštice I, Hoštice IV a Ivanovic VI** 303
Petroarchaeological investigation of stone industry from Hoštice I, Hoštice IV and Ivanovice VI

Antonín Přichystal – Dalibor Všianský

- Stone arrowheads from Hoštice I: Use-Wear analysis** 323
Analýza opotřebení kamenných šipek z Hoštice I

Daniel Sosna

JANTAROVÉ ARTEFAKTY - AMBER ARTEFACTS

- Archeologický kontext jantarových artefaktů na pohřebišti Hoštice I a na Moravě** 339
Archaeological context of amber artefacts at the burial ground Hoštice I and in Moravia

Andrea Matějčková - Petr Dvořák

- Analýza vzorků jantarových artefaktů z období KZP na Moravě** 347
Analysis of samples of amber artefacts of the BB period in Moravia

Miroslava Novotná

KERAMIKA - POTTERY

- Keramika na pohřebišti Hoštice I a její kontext v období KZP na Moravě** 353
Pottery at the burial ground Hoštice I and its context of Bell Beaker period in Moravia

Andrea Matějčková - Petr Dvořák

- Stopy na keramice z Hoštice I** 391
Traces on pottery from Hoštice I

Miroslav Králík

- Petroarcheologie keramiky z Hoštice I** 411
Petroarchaeology of pottery from Hoštice I

Martin Hložek - Miroslava Gregerová

- Zdobení zvoncovitý pohár - výrobní experiment** 427
Decorated bell beaker - a production experiment

Pavla Růžičková - Martin Hložek - Petr Dvořák

PALEOZOOLOGIE - PALEOZOOLOGY

- Souhrnná analýza osteozoologických nálezů z období kultury zvoncovitých pohárů v Čechách a na Moravě** 431
A review of archaeozoological finds from the Bell Beaker Culture in Bohemia and Moravia

René Kyselý

- Osteozoologické analýzy z Hoštice I** 453
Osteozoological analysis from Hoštice I

René Kyselý

- Osteozoologické analýzy z Hoštice IV a Ivanovic VI** 467
Osteozoological analysis from Hoštice IV and Ivanovice VI

René Kyselý - Gabriela Dreslerová

PALEOANTROPOLOGIE - PALEOANTHROPOLOGY

- Výsledky antropologické analýzy pohřebiště z Hoštice I** 471
Results of anthropological analysis of the burial ground Hoštice I

Eva Drozdová a kol.

Antropologická analýza chrupu populace z Hoštice I Anthropological analysis of the teeth at Hoštice I population	515
Ivana Jarošová	
Analýza obrazu mikroabrazí zubů u obyvatelstva z Hoštice I jako významný marker k rekonstrukci stravy Using Image analysis of dental microwear as an important marker for diet reconstruction at Hoštice I population	533
Ivana Jarošová	
Antropologický posudek pohřbů z Hoštice IV Anthropological analysis of burials from Hoštice IV	543
Miluše Dobisíková	
Antropologický posudek pohřbů z Ivanovic VI Anthropological analysis of burials from Ivanovice VI	549
Jana Langová	
Závěr Conclusion	569
Andrea Matějčíková – Petr Dvořák	

SVAZEK II - KATALOG
VOLUME II - CATALOGUE

Úvod		7
Introduction		7
Literatura - References		8
Hoštice I - grafický přehled hrobů Hoštice I - graphical overview - graves	Pl. 1-9	9
Hoštice I - katalog Hoštice I - catalogue	Pl. 10-101	20
Hoštice IV - katalog Hoštice IV - catalogue	Pl. 102-108	205
Ivanovice VI - katalog Ivanovice VI - catalogue	Pl. 109-124	221
Hoštice I - grafický přehled keramiky Hoštice I - graphical overview - pottery	Pl. 125-136	255

SVAZEK III - PLÁNY, TABELÁRNÍ SEZNAMY, DIAGRAMY
VOLUME III - PLANS, SUMMARY SHEETS, DIAGRAMS

Příloha 1 - Důležitá pohřebiště na Moravě - celkové plány Appendix 1 - Important burial grounds in Moravia - ground plans
Příloha 2 - Hoštice IV a Ivanovice VI - celkové plány Appendix 2 - Hoštice IV and Ivanovice VI - ground plans
Příloha 3 - Pavlov I - celkový plán Appendix 3 - Pavlov I - ground plan

Příloha 4 - Hoštice I - celkový plán, 1: 800
Appendix 4 - Hoštice I - ground plan, 1: 800

Příloha 5 - Hoštice I - celkový plán, 1: 400
Appendix 5 - Hoštice I - ground plan, 1: 400

Příloha 6 - Hoštice I - prostorové skupiny (SG I - VIII)
Appendix 6 - Hoštice I - spatial groups (SG I - VIII)

Příloha 7 - Hoštice I - prostorové skupiny okolo „prázdných“ prostor (SGE I - V)
Appendix 7 - Hoštice I - spatial groups around “empty” areas
(SGE I - V)

Příloha 8 - Hoštice I - hroby a pohřby
Appendix 8 - Hoštice I - graves and burials

Příloha 9 - Hoštice I - pohřby - pohlaví, věk, vnitřní konstrukce
Appendix 9 - Hoštice I - burials - gender, age, inner constructions

Příloha 10 - Hoštice I - nekeramické artefakty a keramika
Appendix 10 - Hoštice I - non-ceramic artefacts and pottery

Příloha 11 - Hoštice I - nekeramické artefakty
Appendix 11 - Hoštice I - non-ceramic artefacts

Příloha 12 - Hoštice I - vzácné kovy, jantar, kamenný korálek, ulity, barvivo
Appendix 12 - Hoštice I - precious metals, amber, stone bead, snails, pigment

Příloha 13 - Hoštice I - měděné artefakty
Appendix 13 - Hoštice I - copper artefacts

Příloha 13a - Hoštice I - kamenné a měděné zbraně
Appendix 13a - Hoštice I - stone and copper weapons

Příloha 13b - Hoštice I - ozdoby
Appendix 13b - Hoštice I - trimmings

Příloha 14 - Hoštice I - kostěné artefakty
Appendix 14 - Hoštice I - bone artefacts

Příloha 15 - Hoštice I - kamenné artefakty
Appendix 15 - Hoštice I - stone artefacts

Příloha 16 - Hoštice I - keramika a poháry
Appendix 16 - Hoštice I - pottery and beakers

Příloha 17 - Hoštice I, Hoštice IV, Ivanovice VI - diagram - orientace pohřbů
Appendix 17 - Hoštice I, Hoštice IV, Ivanovice VI - diagram - orientation of burials

Příloha 18 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - muži
Appendix 18 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - males

Příloha 19 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - ženy
Appendix 19 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - females

Příloha 20 - Hoštice I - graf - metrika a vybavení hrobů - děti

Appendix 20 - Hoštice I - chart - metric and equipment of graves - children

Příloha 21 - Hoštice I - tabulka 1 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 21 - Hoštice I - table 1 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 22 - Hoštice I - tabulka 2 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 22 - Hoštice I - table 2 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 23 - Hoštice I - tabulka 3 - tafonomie (viz příspěvek: Prokeš: Tafonomický výzkum ...)

Appendix 23 - Hoštice I - table 3 - taphonomy (see article - Prokeš: Taphonomical research ...)

Příloha 24 - Hoštice I - vzácné kovy - rentgenfluorescenční analýza

(viz příspěvek - Frána - Fikerle: Prvkové složení ...)

Appendix 24 - Hoštice I - precious metals – X-ray fluorescence (XRF) analysis

(see article - Frána - Fikerle: Elemental composition ...)

Příloha 25 - tabulka 1 - C¹⁴ data - vybrané nálezy ze střední Evropy

(viz příspěvek - Peška: Absolutní datování ...)

Appendix 25 - table 1 - ¹⁴C data - selected finds from Central Europe

(see article - Peška: Absolute dating ...)

Příloha 26 - tabulka 2 - C¹⁴ data - vybrané nálezy ze střední Evropy

(viz příspěvek - Peška: Absolutní datování ...)

Appendix 26 - table 2 - ¹⁴C data - selected finds from Central Europe

(see article - Peška: Absolute dating ...)

Příloha 27 - Diagram - nátepní destičky z Moravy

Appendix 27 - Diagram - wristguards from Moravia

OSTEOZOOLOGICKÉ ANALÝZY Z HOŠTIC IV A IVANOVIC VI

René Kyselý – Gabriela Dreslerová

V tomto oddíle je analyzován osteozoologický materiál představující masité milodary z 8 hrobů z lokality Ivanovice na Hané (okr. Vyškov, poloha Ivanovice VI „Borůvka“, výzkum M. ŠMÍD, D. PARMA, 2002; viz PARMA 2004) a jeden nález z hrobu z Hoštic IV (okr. Vyškov, poloha „Sečné louky“ výzkum M. Lečbych, 2002; viz LEČBYCH 2005) původně analyzované G. Dreslerovou (Dreslerová 2006 a pers. com.). Bohatší materiál z Ivanovic byl znovu (r. 2011) determinován, byly doplněny některé údaje a provedeny korekce.

Ivanovice VI

Již fakt, že v hrobě nalezené a zde analyzované kosti byly většinou umístěny na míse, v ostatních případech ve džbánku nebo jako kumulace u těla zemřelého (detailně viz katalog), svědčí o tom, že jde o milodary a ne o náhodnou příměs. Tomu nasvědčuje i anatomická návaznost kostí a tudíž původně patrně artikulovaný stav (jak bylo detekováno u větší části nálezů, viz dále), což ukazuje na vkládání části těla a ne jednotlivých kostí.

Celkem bylo analyzováno 46 nálezů z 8 hrobů, osteozoologické nálezy (milodary) z dalších 5 hrobů se nedochovaly (hroby 810, 811, 814, 816 a 822). Původně byly tudíž milodary nalezeny ve 13 hrobech z 23 (tj. v 57 %).

Vedle čtyř kostí lidských (hroby 812 a 817), které patrně patřily pohřbeným jedincům a ke zvířecím kostem byly v terénu přiřazeny omylem, byly detekovány tyto druhy: prase, ovce/koza, tur domácí? a jelen (počty přítomných kostí či fragmentů udává tab. 1). Z přehledu a kvantifikací je zřejmé, že dominujícím druhem je prase (5 hrobů), které je zastoupeno výhradně lumbosakrální částí páteře nebo pánví většinou juvenilních či subadultních jedinců. Na základě velikosti jde pravděpodobně o prase domácí, a to buď ve všech, nebo většině případů. V hrobě je vždy přítomen jen jeden zvířecí druh a ani v jednom případě nebyl rozpoznán více než jeden jedinec, jde tudíž vždy o jeden milodar (k vymykajícímu se nálezu v hrobě 812 viz níže). Přítomnost anatomicky navazujících elementů a tudíž souvislý charakter části těla byly pozorovány zejména u nálezů z hrobů 803, 804, 806, 817 (v hrobě 806 jsou dokonce obratle a křížová kost dosud zachovány v artikulovaném stavu). Stejnými anatomickými částmi je zastoupena i ovce nebo koza, která byla detekována v hrobech 802 a 809.

Uvedenému uniformnímu stylu se vymyká nález z hrobu 812, který zahrnuje malý fragment pažní kosti a fragmenty pánve asi tura domácího, paroh jelena (G. Dreslerová neuvádí jak velká část parohu) a další neurčitelné fragmenty. Tyto nálezy sice působí dojmem náhodné příměsi či odpadu, byly ale rovněž nalezeny na míse, a proto je považujeme za intencionálně uložené. Kromě nálezů z hrobu 812, všechny ostatní svým charakterem (zejména druhovou, anatomickou i věkovou determinací, absencí zářezů či záseků a absencí opálení) velmi dobře odpovídají stavu zjištěnému v Hošticích I i v hrobech z dalších lokalit (viz Kyselý: *Osteozoologické analýzy z Hoštic I a Souhrnná analýza osteozoologických...*). Nápadná je, v Hošticích I nezjištěná, stranová preference - v hrobech z Ivanovic VI všechny nálezy stranově rozlišitelných elementů, tj. pánví, pocházejí z pravé strany těla (celkem šest pánví prasat a dvě pánve ovce/kozy). Tím, že u klasických milodarů nebyly zjištěny jiné anatomické části než pánev, křížová kost a bederní obratle, jsou zároveň nálezy z Ivanovic VI více uniformní než nálezy z Hoštic I (srov. Kyselý: *Osteozoologické analýzy z Hoštic I*). Naopak variabilita ve věku prasat se zde zdá být vyšší.

Hoštice IV

Nález z hrobu 854 z Hoštic IV byl G. Dreslerovou (pers. com.) determinován jako pánev a křížová kost prasete domácího. Touto determinací nález odpovídá ostatním milodarům kultury zvoncovitých pohárů popsaných z Ivanovic VI, Hoštic I i dalších lokalit. Nález masitého milodaru z dalšího hrobu z této lokality (855) se nedochoval.

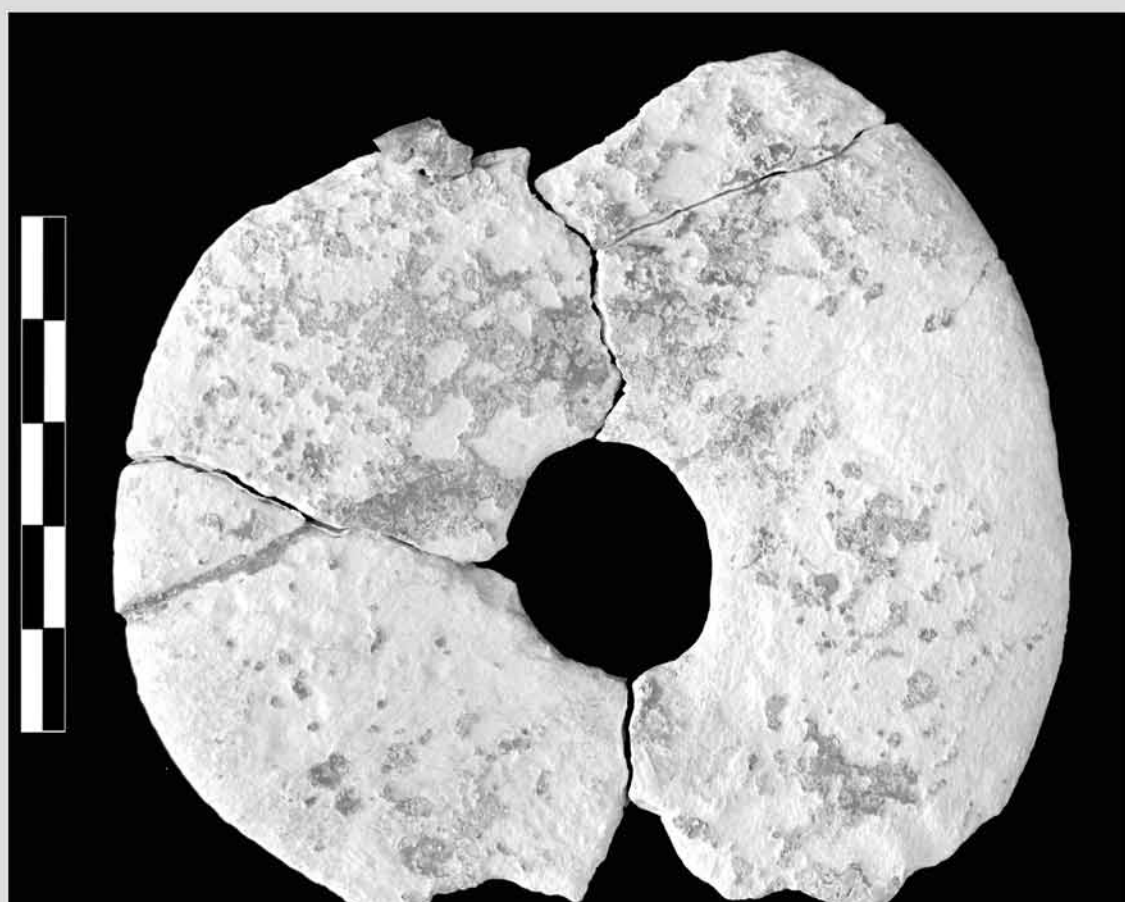
Přehled analyzovaných nálezů z Ivanovic VI

(metodika a terminologie viz Kyselý: *Osteozoologické analýzy z Hoštic I*)

H802	<i>Ovis/Capra</i>	Pelvis (acetabulum)	dextra	1x	fragment
	neurčený savec			2x	malý fragment
H803	<i>Sus</i>	Pelvis	dextra	1x	fragmenty
	<i>Sus</i>	Sacrum		1x	fragmenty
	<i>Sus</i>	Vertebra lumbalis		6x	více než půl
	Pozn.: rostrální i kaudální discus vertebrae vždy nepřirostlý; juvenilní.				
H804	<i>Sus</i>	Pelvis	dextra	1x	více než půl
	Pozn.: acetabulum srostlé; subadultní/adultní; LA=30,5, B=12 mm, SH=24 mm.				
	<i>Sus</i>	Sacrum		1x	méně než půl
	<i>Sus</i>	Vertebra lumbalis		5x	více než půl
	Pozn.: rostrální i kaudální discus vertebrae právě srůstající; subadultní/adultní.				
H806 (A38632, na míse)					
	<i>Sus</i>	Pelvis	dextra	1x	celá kost
	Pozn.: acetabulum srostlé, tuber ischiadicum nepřirostlý; subadultní; LA=31,3 mm; SH=25,2 mm, B=14,9 mm.				
	<i>Sus</i>	Sacrum		1x	celá kost
	<i>Sus</i>	Vertebra lumbalis		3x	půl kosti
	Pozn.: obratle a křížová kost zachovány v artikulovaném stavu.				
H806 (A38636)					
	neurčený savec			3x	malý fragment
H807	<i>Sus</i>	Pelvis (acetabulum)	dextra	1x	fragment
	<i>Sus</i>	Sacrum		1x	1 segment
H809 (A38650, za zády)					
	<i>Ovis/Capra</i>	Pelvis	dextra	1x	více než půl
	Pozn.: acetabulum srostlé.				
	<i>Ovis/Capra</i>	Vertebra lumbalis		4x	více než půl
	Pozn.: rostrální i kaudální discus vertebrae vždy nepřirostlý; juvenilní/subadultní.				
H809 (A38649, artefakt)					
	neurčený velký savec				
	Pozn.: kostěný kotouč (viz níže).				
H812	<i>Homo sapiens</i>	Phalanx		1x	celá kost
	<i>Homo sapiens</i>	Ischium (tuber)		1x	fragment
	<i>Sus</i>	Pelvis (acetabulum)	dextra	1x	fragment
	cf. <i>Bos taurus</i>	Humerus (diaphysis)		1x	fragment
	cf. <i>Bos taurus</i>	Pelvis (tuber ischiadicum)		1x	fragment
	cf. <i>Bos taurus</i>	Pelvis (acetabulum)		1x	malý fragment
	<i>Cervus elaphus</i>	paroh		1x	
	Pozn.: paroh aktuálně v materiálu nepřítomen, záznam doplněn dle posudku G. Dreslerové.				
	větší savec			1x	fragment
	neurčený savec			1x	malý fragment
H817 (A38682, na míse)					
	<i>Homo sapiens</i>	Atlas		1x	celá kost
	<i>Homo sapiens</i>	Metapodium		1x	půl kosti
	<i>Sus</i>	Pelvis	dextra	1x	více než půl
	Pozn.: acetabulum nesrostlé; subadultní; B=10,6 mm, SH=16,5 mm.				
	<i>Sus</i>	Sacrum		1x	půl kosti
	Pozn.: rostrální discus vertebrae nepřirostlý; juvenilní.				
	<i>Sus</i>	Vertebra lumbalis		1x	celá kost
	Pozn.: rostrální i kaudální discus vertebrae nepřirostlý; juvenilní.				
	neurčený savec			2x	malý fragment
H817 (A38685, ve výplni hrobu)					
	neurčený savec			2x	malý fragment

Popis artefaktu (H809, A38649): Předmět označený jako kotouč je plochý, má kruhovitý tvar o průměru 95 mm s centrálně umístěným otvorem (foto 1). Předmět byl dochován se silnou vápencovou krustou, jež pokrývala celý jeho povrch. Po jejím odstranění a vzhledem ke stavu dochování kosti bylo obtížné stanovit, zda je povrch přirozený nebo byl uměle upraven. Vzhledem k velikosti předmětu a síle použité kosti je předmět zhotoven z kompaktní kostní tkáně ploché kosti velkého savec (velikost tura či jelena). Nejpravděpodobněji je kotouč zhotoven z lopatky (scapula).

počet nálezů (kostí / fragmentů)	osteozoologické nálezů									statistika	
	<i>Sus</i>	<i>Ovis/Capra</i>	<i>cf. Bos taurus</i>	<i>Cervus elaphus</i>	velký neurčený savec	střední neurčený savec	neurčený savec	SUMA	<i>Homo sapiens</i>	min. počet jedinců	počet zaregistrovaných zoologických druhů
H802		1					2	3		1	1
H803	8							8		1	1
H804	7							7		1	1
H806	5						3	8		1	1
H807	2							2		1	1
H809		5			1**			6		1	1
H812*			3	1	1		1	6	2	2	2
H817	3						4	7	2	1	1
počet celkem	25	6	3		1		10	45	4	9	3-4

Tab. 1. Souhrnné kvantifikace osteozoologických nálezů (milodarů) z pohřebiště v Ivanovicích VI dle počtu nálezů. * v hrobě pouze nesouvisející fragmenty, ** artefakt, viz text.

Table 1. Summary quantification of osteozoological finds (offerings) at the Ivanovice VI burial ground, sorted according to the grave numbers. * In this grave not anatomically related elements present. ** Artefact, see text.

Foto 1. Kostěný kotouč z hrobu 809 (viz text). Měřítka: 1 dílek = 1 cm. Foto R. Kyselý.

Photo 1. Bone disc found in grave number 809 (see text). Scale: 1 segment = 1 cm. Photo author (Kyselý).

LITERATURA - REFERENCES

- DRESLEROVÁ, G. 2006: Archeozoologické vyhodnocení souboru zvířecích kostí z lokality Ivanovice na Hané, „Borůvka“, Pp.: 73-74. In. Tkáč P.: Pohřebisko kultúry zvoncovitých pohárov v Ivanoviciach na Hané, trať „Borůvka“, nepubl. bakalářská diplomová práce. Filosofická fakulta Masarykovy university. Brno.
- LEČBYCH, M. 2005: Hoštice IV - nálezová zpráva, č.j. 108/05. ÚAPP Brno. Brno.
- PARMA, D. 2004: Ivanovice VI – nálezová zpráva, č.j. 203/04. ÚAPP Brno. Brno.

SUMMARY

Osteozoological analysis from Hoštice IV and Ivanovice VI

The purpose of this chapter is to analyse the finds of animal remains which represent meat offerings in Bell Beaker culture graves found at Ivanovice VI (Vyškov distr.) and Hoštice IV (Vyškov distr.). Animal remains as a form of offering were found in thirteen graves at Ivanovice VI (i.e. in 57 per cent of all graves found), but only eight of them were preserved for analysis. Small random fragments of a brachial bone or pelvis, possibly of domestic cattle, *Bos taurus*, and a fragment of a red deer antler were found in a bowl in one of the graves. The situation is substantially uniform in other cases. The finds are represented by lumbosacral and pelvic body parts (lumbar vertebrae, os sacrum, pelvis), most frequently of a pig, probably domestic pig, *Sus domesticus* (five instances), less frequently sheep/goat, *Ovis/Capra* (two instances). No other anatomical elements have been found. Therefore, body parts carrying substantial amount of flesh were used as offerings. The animals used were young (juvenile). The interesting part is that whenever the body part can be identified as „left“ or „right“, the right one was used (a total of six pelvises of pig and two pelvises of sheep/goat). This side preference makes the set different from the findings at Hoštice I; other than that, the attributes of the two are very similar (cf. Kyselý: *Osteozoological analysis from Hoštice I*). A disc made from a flat bone of an undetermined large mammal was found in one of the graves (see photo).

One grave at Hoštice IV contained a pelvis and os sacrum of a domestic pig.

English by Petr Bokůvka